

Inhoud

Voorwoord.....	3
12.920 keer dankjewel en nog eens 20.000 keer bedankt!.....	4
Overstromingen juli 2021: een ongeziene ramp, gevolgd door ongeziene solidariteit.....	5
Zorgbib: 462 uitleenpunten en bijna 700 vrijwilligers.....	6
Sneltestcentra voor scholen in samenwerking met Departement Onderwijs en CLB.....	6
100 online opleidingen eerste hulp.....	7
Nieuw eerste hulp handboek 'Help!.....	7
Rode Kruis-Vlaanderen internationaal.....	8
Opvangcentra voor verzoekers om internationale bescherming: grote impact van onrust in Afghanistan.....	11
Opening 'Club@thelake' op Domein Polderwind.....	12
Bijna 37.000 nieuwe donoren.....	12
415.036 geslaagde donaties.....	13
Bloedserieus: 9.235 student-donoren.....	14
Bloed geven <i>with a view</i> : 611 donaties op 8 erfgoedlocaties.....	14
Resultaten studie 'convalescent plasma' als behandeling tegen COVID-19.....	15
Vernieuwd donorcentrum in Edegem.....	15
Plasma: voorlopig nog geen overeenkomst voor 'subcutane' medicatie.....	16
Het verhaal van Luk: "De dag van mijn stamceltransplantatie was voor mij een nieuwe geboortedatum".....	17
Rode Kruis-Vlaanderen en wetenschappelijk onderzoek: 12 nieuwe publicaties.....	18
Wetenschappelijk advies van CEBaP aan de WHO: hoe best inzetten op preventie van verdrinking?.....	18
<i>Evidence-based</i> eerste hulp bij psychische problemen (EHBP) voor kinderen en jongeren.....	19
'Vraag van de vrijwilliger': vrijwilligers kennis laten maken met <i>evidence-based practice</i>	19
Fondsenwerving lokale afdelingen: een moeilijk jaar.....	20
Rode Kruis-Vlaanderen telt 1.404 medewerkers.....	21
Financieel overzicht Rode Kruis-Vlaanderen 2021.....	22
Nalaten en schenken aan Rode Kruis-Vlaanderen sinds juli 2021 belastingvrij.....	23

Voorwoord

“Iedereen kan iemand helpen”: vrijwilligerschap als hefboom voor sociale cohesie

We leven in bijzondere tijden. De pandemie herinnerde er ons aan dat ook rijke landen in koelere regio's kwetsbaar zijn voor infectieziekten. De overstromingen van juli 2021 toonden bovendien aan dat zelfs een land met traditioneel weinig grote rampen – en al zeker geen grote natuurrampen – ook kwetsbaarder wordt ten gevolge van de klimaatverandering. Om in te spelen op de veranderingen die met dergelijke uitdagingen gepaard gaan, lanceerde Rode Kruis-Vlaanderen zijn “Strategie 2025”. Onze vorige strategische oefeningen hebben geleid tot meer **efficiëntie** (2010), meer **effectiviteit** (2015) en meer **innovatie** (2020). Voor 2025 liggen de accenten op **vrijwilligerschap** en nieuwe **technologieën**.

Het is dankzij dit voortdurend streven naar verbetering dat Rode Kruis-Vlaanderen klaar stond, klaar om de scharnierjaren 2020 en 2021 aan te kunnen. Want de voorbije twee jaren hebben ons voor grote uitdagingen gesteld: ze vereisten een stevige tempoversnelling op vlak van noodhulp en legden ook tekortkomingen in de rampenwerking bloot. Rode Kruis-Vlaanderen werd daarbij op allerlei manieren betrokken en toonde de flexibiliteit die van een noodhulporganisatie verwacht mag worden.

Denk bijvoorbeeld aan het inzetten van burgervrijwilligers, die meer dan 30.000 shifts invulden, gaande van ondersteuning bij logistieke taken in de woonzorgcentra, over sneltesten in het onderwijs tot hulpverlening bij de watersnood in Wallonië. Daarnaast ondersteunden we de Belgische overheid in de opvang van vluchtelingen in Vlaanderen en hielpen we ook in andere landen vluchtelingen opvangen, in samenwerking met de lokale Rode Kruisverenigingen. Tegelijk garandeerden we de bevoorradingen van bloed, plasma en bloedplaatjes, ondanks historische tekorten wereldwijd.

Het snelle schakelen in crisistijd heeft bovendien geleid tot oplossingen die ook in ‘normale’ tijden kunnen worden ingezet, zoals een vrijwilligersplatform voor de inzet van intussen al meer dan 34.000 burgers, voor wanneer er veel handen nodig zijn op korte termijn. Of zoals een handboek en bijhorende app voor eerste hulp bij psychische problemen. Ook de nieuwe uitgave van het handboek Help! – Eerste hulp voor iedereen, de ‘gouden standaard’ voor eerste hulp gebaseerd op de nieuwste wetenschappelijke inzichten, past in dat rijtje.

De werking van Rode Kruis-Vlaanderen wordt soms als een evidentie beschouwd, wellicht omdat onze organisatie binnenkort al zijn 50-jarige bestaan viert: we zitten in zekere zin ingebed in de leefwereld van bijna elke Vlaming. Maar een evidentie is het allerminst. Dat zie je aan de kenmerkende veelzijdigheid van onze activiteiten. We dienen de eerste hulp toe bij rampen, zijn preventief aanwezig op evenementen, zorgen ervoor dat er altijd veilig en voldoende bloedproducten zijn, leren dagelijks mensen levensreddende technieken aan en nog zoveel meer. De lijst van activiteiten – bekend en onbekend, in de schijnwerpers en in de luwte – is indrukwekkend lang. Een soort Zwitsers zakmes dus: betrouwbaar, veelzijdig, flexibel en robuust, maar ook compact en onopvallend wanneer het niet nodig is.

Financiële onafhankelijkheid, om deze werking steeds autonomer te kunnen uitvoeren, is hierbij stap voor stap belangrijker geworden. Meer dan ooit worden onze activiteiten mogelijk gemaakt door de steun van burgers. En dat overigens niet alleen financieel, maar ook in de vorm van de vrijwillige hulp die ze bieden. Want vrijwilligerschap – om de cirkel rond te maken – is een cruciale factor om de afbrokkelende sociale cohesie van onze maatschappij terug op te bouwen. De slogan “iedereen kan iemand helpen” vat dit idee goed samen: de vrijwillige hulp die mensen aan elkaar willen geven, is een essentieel element in de strijd tegen ongelijkheid en polarisatie. Ook daar heeft Rode Kruis-Vlaanderen dus zijn rol te spelen, door het vrijwilligerschap op alle mogelijke manieren te ondersteunen en te promoten.

Onderschat nooit hoe waardevol ‘de vrijwilliger’ is, zowel op kleine schaal in elk van zijn acties, als op macroniveau. Recent onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat landen met meer vrijwilligerschap minder zwaar werden getroffen door COVID-19. En ook in de bloedvoorraad en plasmacollectes zie je een grotere weerbaarheid: landen met vrijwillige donoren zijn beter beschermd tegen systeemshokken. Want in het diepst van de crisis handelen burgers uit solidariteit, niet omwille van een vergoeding.

Philippe Vandekerckhove
Gedelegeerd bestuurder
Rode Kruis-Vlaanderen

Laurette Steenssens
Gemeenschapsvoorzitter
Rode Kruis-Vlaanderen

12.920 keer dankjewel en nog eens 20.000 keer bedankt!

We sloten 2021 af met 12.920 Rode Kruis-Vlaanderen vrijwilligers, verdeeld over de 228 lokale afdelingen. Het aantal vrijwilligers is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2020 – toen telden we er 12.930 – en Rode Kruis-Vlaanderen blijft daarmee veruit de grootste vrijwilligersorganisatie van het land. Ongeveer één op de vier vrijwilligers (23,42%) is bovendien tussen de 16 en de 30 jaar oud, dus ook de nieuwe generaties staan al klaar.

En die vrijwilligers, dat zijn helden. Eén voor één. Helden die zich inzetten voor een hele waaier aan activiteiten, gaande van het bemannen van de Rode Kruis hulpposten op allerhande events, over het ondersteunen van bloedcollectes tot het helpen van kwetsbare jongeren met hun schoolwerk. Rode Kruis-Vlaanderen wil hen allemaal enorm hard bedanken voor hun tomeloze inzet.

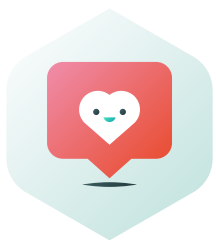
Ook 2021 was nog sterk beïnvloed door de coronacrisis, wat het bij momenten moeilijk maakte om het contact met de leden te onderhouden. Gelukkig vonden de lokale afdelingen hier allerlei creatieve oplossingen voor, zoals Sinterklaasbezoeken aan huis, een online quiz-teambuilding of samen gaan wandelen tijdens een nachtdropping.

Daarnaast hebben zich in 2021 meer dan 20.000 andere vrijwilligers geregistreerd op het platform voor burgervrijwilligers, het voormalige crisisvrijwilligersplatform. Er zijn er zo'n 4.800 effectief ingezet voor één of meerdere projecten, zoals in de woonzorgcentra tijdens de covid-golven. Dat ging dan bijvoorbeeld over bedden opmaken, helpen om familie online te bellen, post rondbrengen, ... Ook zij verdienen dus niets minder dan een applaus.

Ben je zelf ook geïnteresseerd om vrijwilliger te worden? Meld je dan aan:

- als Rode Kruisvrijwilliger op rodekruis.be/vrijwilliger
- als burgervrijwilliger op rodekruis.be/burgervrijwilliger

Overstromingen juli 2021: een ongeziene ramp, gevolgd door ongeziene solidariteit

Van 13 tot 15 juli 2021 worden zes Belgische provincies – van Waals-Brabant tot Luxemburg – gelijktijdig getroffen door overvloedige stortregenbuien, met catastrofale overstromingen tot gevolg. Een ongeziene ramp waarbij niet minder dan 209 gemeenten getroffen werden, vooral in de provincie Luik, wat overeenkomt met een totale oppervlakte van zo'n 100 vierkante kilometer.

De overstromingen treffen meer dan 40.000 gezinnen. Sommigen zijn alles kwijt. In gemeenten als Pepinster of Verviers is het een complete ravage: straten zijn verdwenen, auto's zijn weggespoeld, gebouwen zijn ingestort. Het water reikt in de huizen tot de eerste verdieping. Helaas laten ook 39 mensen het leven.

Rode Kruis-Vlaanderen (RKV) en Croix-Rouge de Belgique - Communauté francophone (CRB) startten al heel snel een gezamenlijke solidariteitsactie via het 2525-rekeningnummer. Ook de Vlamingen toonden zich meteen zeer solidair met de slachtoffers van de overstromingen: er werd maar liefst 44,2 miljoen euro ingezameld, waarvan 21,9 miljoen in Vlaanderen. CRB neemt de coördinatie en de dagelijkse leiding in handen – aangezien de ramp zich volledig in Wallonië heeft voltrokken – en RKV ondersteunt op hun vraag.

De besteding van de opgehaalde 44,2 miljoen euro lag daarom ook in handen van CRB. Zij zetten daarmee in op zeven actiepijlers:

1. Eerste hulp en lokale steun
2. Voedselhulp
3. Hulp bij huisvesting en thuiskomst
4. Doelgerichte financiële bijstand
5. Financiering van lokale projecten
6. Hulp voor scholen en getroffen leerlingen
7. Specifieke noden voor de winter

Zowel Rode Kruis-Vlaanderen als CRB willen iedereen die gesteund heeft enorm bedanken. Het is enkel en alleen dankzij deze hulp dat het Rode Kruis zoveel impact kan hebben voor de slachtoffers.

Zorgbib: 462 uitleenpunten en bijna 700 vrijwilligers

Hoewel Zorgbib één van de minder bekende activiteiten van Rode Kruis-Vlaanderen is, is het wel een enorm waardevol initiatief – en door de gebruikers sterk geapprecieerd. Wie in een zorgvoorziening verblijft, kan altijd wat ontspanning gebruiken en dan is een goed boek, een deugdoende babbel of een fijn gezelschapsspel geen overbodige luxe. Dat is precies waar Zorgbib kan helpen: naast het uitlenen van verschillende soorten boeken, cd's, dvd's, gezelschapsspelen, activiteitenbegeleidingsmateriaal, ... maken vrijwilligers ook tijd voor een kort bezoek, een gesprekje, een voorleesmomentje of een ontspannende activiteit met patiënten en bewoners.

Zorgbib was in 2021 in Vlaanderen op 462 plaatsen actief, denk aan woonzorgcentra, ziekenhuizen, opvangcentra voor verzoekers internationale bescherming, revalidatiecentra en psychiatrische centra. De dienst is bovendien helemaal gratis, dankzij de 700 vrijwilligers die in 2021 actief waren. Samen hebben ze zich doorheen het jaar voor meer dan 13.000 uren aan vrijwilligerswerk voor Zorgbib ingezet. De taken van een vrijwilliger kunnen heel divers zijn. Gaande van uitlener (vrijwilliger die de boekenronde doet), activiteitenvrijwilliger (vrijwilliger die animatie ondersteunt bij kleinschalige activiteiten), leesouder, voorlezer tot verantwoordelijke van een Zorgbib-uitleenpunt.

In december lanceerde Rode Kruis-Vlaanderen ten slotte nog een rekruteringscampagne voor Zorgbib-vrijwilligers. En die was alvast een succes: maar liefst 578 nieuwe kandidaten hebben zich daarvoor aangemeld.

Sneltestcentra voor scholen in samenwerking met Departement Onderwijs en CLB

Op vraag van Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts, werkte Rode Kruis-Vlaanderen begin 2021 mee aan het opzetten van 53 'sneltestcentra' voor lager en secundair onderwijs. Hiervoor werkten we, naast het Departement Onderwijs, tevens samen met het CLB en vaak ook met de verschillende Vlaamse eerstelijnszones. Het departement bepaalde 25 regio's waarin één of meerdere sneltestlocaties werden opgezet en Rode Kruis-Vlaanderen stond in het voor afnemen van de tests, alsook een deel van de logistiek en administratie.

In die sneltestcentra werden tests afgenomen van alle leerlingen die op basis van het contactonderzoek door CLB of de school als hoogrisicocontact beschouwd werden. Later kon ook het onderwijspersoneel er getest worden. Het CLB contacteerde dan de leerlingen en hun ouders om een afspraak te maken. Tientallen vrijwilligers van Rode Kruis-Vlaanderen volgden hiervoor enerzijds een infosessie over de organisatie en het verloop van de sneltesten en anderzijds ook een praktijkopleiding.

Het project werd midden mei 2021 beëindigd.

100 online opleidingen eerste hulp

Omdat ook 2021 een jaar in de greep van het coronavirus was, moesten veel Rode Kruis-Vlaanderen medewerkers en vrijwilligers creatief zijn om hun activiteiten te blijven uitvoeren. Veel eerstehulpopleidingen voor bedrijven moesten noodgedwongen online doorgaan.

Zo konden deelnemers via een 100-tal live online sessies van thuis uit – via de laptop, smartphone of de tablet – eerste hulp leren bij veel voorkomende (nood) situaties. Ze leerden hoe de situatie veilig te benaderen, de toestand te beoordelen, gespecialiseerde hulp te verwittigen en eerste hulp te verlenen bij bloedingen, huidwonden, brandwonden en nog veel meer. Daarnaast volgden ook zo'n 900 mensen een online mini-cursus via een e-learning.

Hoewel fysieke oefeningen met bijvoorbeeld een reanimatiepop natuurlijk niet mogelijk zijn tijdens een online opleiding, waren deelnemers toch tevreden met het alternatief. Zo konden ze alsnog hun bijscholing volgen en dus hun brevet behouden. Bovendien werden op deze manier de cursisten die in quarantaine zaten niet uitgesloten en was het voor de lesgevers ook soms handig om van thuis uit te kunnen werken. "Elk nadeel heb zijn voordeel", zou Johan Cruijff zeggen.

In juni 2021 kon Rode Kruis-Vlaanderen grotendeels terug overstappen op fysieke opleidingen.

Nieuw eerste hulp handboek 'Help!'

In september 2021 kon de dienst Eerste Hulp van Rode Kruis-Vlaanderen trots zijn nieuwe versie van het handboek 'Help! – Eerste hulp voor iedereen' voorstellen. Daarvan werden er de eerste maanden al meteen 6.876 exemplaren verkocht of uitgedeeld, een groot succes dus. Het boek geeft de meest recente – en vooral: wetenschappelijk onderbouwde – eerstehulpriichtlijnen mee. Een handig en uitgebreid handboek dus, voor iedereen die wil weten wat te doen bij een ongeval of ziekte.

Ten opzichte van de vorige editie van 2016 zijn er weer heel wat zaken toegevoegd en geüpdatet op basis van de laatste *evidence-based* input. Er is vanzelfsprekend een hoofdstuk over eerste hulp tijdens een pandemie toegevoegd, maar de nieuwe Help! voorziet ook info over een aantal andere topics en technieken. Zo zijn er bijvoorbeeld nieuwe stukken over verslikking bij een rolstoelgebruiker, eerste hulp bij brandnetels en berenklauw, of wat te doen bij eikenprocessierupsen.

Verder zijn ook veel foto's en tekeningen grondig vernieuwd. Sommigen omdat ze wat verouderd oogden, anderen omdat de wetenschappelijke kennis en dus de daarop gebaseerde technieken geëvolueerd zijn.

De volgende update? Die is voor 2026.

Rode Kruis-Vlaanderen internationaal

Strijd tegen corona in Tanzania en Rwanda

Rode Kruis-Vlaanderen had in 2021 ook projecten in Tanzania en Rwanda die kaderden in de strijd tegen het coronavirus. In Tanzania was die hulp extra welkom, omdat de coronacrisis voor dit Oost-Afrikaanse land eigenlijk een crisis bovenop de reeds bestaande crisissen was. Het land kampt namelijk ook al enige tijd met andere epidemieën – zoals cholera – alsook met een groter in risico op natuurrampen en hongersnood. Van februari tot november 2021 heeft Rode Kruis-Vlaanderen in samenwerking met het Tanzaniaanse Rode Kruis financiële hulp geboden aan de mensen die het meest kwetsbaar geworden zijn door de pandemie, zodat zij zich in hun basisbehoeften konden blijven voorzien. Zo werden maar liefst 6.212 gezinnen geholpen in Mbeya en Kigoma. Daarnaast heeft het Tanzaniaanse Rode Kruis nog een aantal andere initiatieven uitgerold in Dar Es Salaam, zoals een sensibiliseringscampagne over preventie van COVID-19 infecties. Er werden ook verschillende ‘handhygiëne-stations’ voorzien in vier scholen en een covid-quarantainecentrum.

In Rwanda was er het ‘DP4 programma’, in de districten Nyanza, Huye en Nyaruguru. Daarbij werden 4.333 mensen ondersteund in hun ziektekostenverzekering. In september 2021 werden daarnaast ook persoonlijke beschermingsmiddelen aangekocht in de strijd tegen het coronavirus, zoals mondklappers, vloeibare zeep en handgels. In het vierde kwartaal zijn tevens verschillende sensibiliseringscommunicaties over COVID-19 preventie gedaan via mobiele radio. Het Rwandese Rode Kruis heeft ook duizenden mensen gemobiliseerd om zich te laten vaccineren tegen COVID-19.

Nyiragongo vulkaanuitbarsting (Democratische Republiek Congo)

Op 22 mei 2021 barstte in het oosten van de Democratische Republiek Congo een vulkaan uit. Het ging om de Nyiragongo-vulkaan, vlakbij de grens met Rwanda, waardoor meer dan 100.000 Congolezen uit veiligheid de grens over moesten. Rode Kruis-Vlaanderen verleende er samen met het Rwandese Rode Kruis humanitaire hulp in de vorm van EHBO en voedsel, maar ook andere zaken zoals dekens, maandverband, zeep en mondmaskers. Zo werden meer dan 1.000 personen geholpen, gefinancierd door 38.000 euro uit het Noodhulpfonds.

Nduta vluchtelingenkamp (Tanzania)

In 2015 ontstond er in Burundi een politieke crisis, waardoor er meer dan 400.000 mensen het land zijn ontvlucht, op zoek naar veiligheid in de buurlanden. Zo'n 230.000 van hen kwamen zo aan in Tanzania, waar ze worden opgevangen in vluchtelingenkampen. Sinds februari 2021 ondersteunt Rode Kruis-Vlaanderen het Tanzaniaanse Rode Kruis in het voorzien van basisgezondheidszorg aan de bewoners van het Nduta vluchtelingenkamp, op zo'n 30 kilometer van de grens met Burundi. Er werden ook mensen opgeleid in eerste hulp en het Tanzaniaanse Rode Kruis organiseerde bloedcollectes in de omliggende regio. Op 31 december 2021 verbleven nog steeds 76.851 Burundezen in dit kamp.

Enkele cijfers:

168.961
patiënten geholpen

2.063
patiënten doorverwezen
naar het ziekenhuis

 442
bloeddonoraties

78
personen opgeleid
in eerste hulp

 3.071 kinderen gevaccineerd
(mazelen, tetanus, rotavirus, ...)

Internationaal Humanitair Recht

Rode Kruis-Vlaanderen zet sterk in op de verspreiding van kennis over het Internationaal Humanitair Recht (IHR) in België. Daartoe bieden we opleidingen aan voor verschillende doelgroepen die beroepsmatig in aanraking komen met het IHR. Denk bijvoorbeeld aan Belgische beleidsmakers, militairen, magistraten, advocaten en journalisten – maar ook studenten rechten. In 2021 hebben we zo 26 beleidsmakers en 998 professionals opgeleid. Met een interactieve en praktijkgerichte benadering versterken we hun IHR-kennis, zodat zij deze vervolgens kunnen toepassen in hun werkgebied én deze mee kunnen helpen uitdragen.

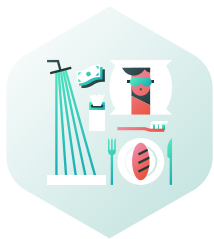
Restoring Family Links: toename aantal dossiers van Afghanen

Restoring Family Links (RFL) is de gratis dienst van de wereldwijde internationale Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen die van elkaar afgescheiden familieleden helpt om elkaar terug te vinden. Ook Rode Kruis-Vlaanderen werkt hieraan mee, door te helpen zoeken naar vermiste familieleden en het contact met hen te herstellen, alsook door informatie te bieden over de Belgische procedures rond gezinshereniging.

In 2021 zag RFL een toename van 12 procent in het aantal dossiers (228) ten opzichte van een jaar eerder. Die stijging was grotendeels te verklaren door de verdubbelde toestroom van Afghanen in België, veroorzaakt door de terugtrekking van het Amerikaanse leger uit Afghanistan – met de overname door de Taliban tot gevolg. In niet minder dan 56 procent van de RFL-dossiers bij Rode Kruis-Vlaanderen in 2021 ging het om Afghaanse personen.

In het laatste kwartaal van 2021 hebben we bij ons Restoring Family Links team vijf vrijwilligers gerekruteerd als ambassadeurs. Hun taak is om zoveel mogelijk awareness over de RFL-diensten te creëren, door zich specifiek op verenigingen en gemeenschappen te richten die een link hebben met de doelgroep. Zo zijn er in de laatste maanden van het jaar presentaties gegeven bij 9 verschillende organisaties, waaronder ook enkele opvangcentra van Fedasil en Rode Kruis-Vlaanderen.

Opvangcentra voor verzoekers om internationale bescherming: grote impact van onrust in Afghanistan

Op 31 december 2021 had Rode Kruis-Vlaanderen in totaal 4.036 opvangplaatsen ter beschikking in de 18 opvangcentra die we uitbaten in opdracht van Fedasil. Doorheen het jaar verbleven er 8.202 verschillende bewoners. Daarnaast telde onze dienst Opvang ook 10 voogden, die voor maar liefst 371 niet-begeleide minderjarige vreemdelingen het voogdijschap opnamen.

In de tweede helft van 2021 had de terugtrekking van het Amerikaanse leger uit Afghanistan een grote impact voor de opvangcentra. Vanaf september begon het aantal verzoekers om internationale bescherming uit Afghanistan dan ook gestaag toe te nemen. Terwijl in augustus het aandeel Afghanen in onze opvangcentra nog 26 procent bedroeg, liep dit tegen het einde van het jaar op tot 32,5 procent.

Vanzelfsprekend was er dus ook opeens terug een piek in de nood aan opvangplaatsen. Het noodopvangcentrum in Sijsele werd daarom opgeschaald van 300 naar 450 plaatsen. En het noodopvangcentrum in Leopoldsburg – waar de capaciteit sinds juli nog maar net was afgebouwd – schaalde opnieuw op naar zijn initiële capaciteit van 500 opvangplaatsen.

De dienst Opvang van Rode Kruis-Vlaanderen werkte ook mee aan operatie Red Kite, het initiatief van de Belgische overheid om niet alleen Belgen en andere EU-burgers, maar ook personen met Afghaanse nationaliteit, uit Kaboel te evacueren. We vingen daarbij een 40-tal geëvacueerde Afghanen op, grotendeels gezinnen, die asiel in ons land aanvroegen.

Daarnaast was ook de impact van covid op de opvangcentra in 2021 niet te onderschatten. Dit had namelijk zware implicaties op verschillende aspecten van het centrumleven: de dagelijkse monitoring van de besmettingen, annulatie van de meeste groepsactiviteiten, sommige centra moesten zelfs volledig in lockdown, ... Bovendien bemoeilijkte dit alles ook de integratie met de buurtbewoners, een essentieel aspect voor elk opvangcentrum. Gelukkig werden vanaf de tweede helft van mei de eerste bewoners al gevaccineerd na een succesvolle sensibiliseringscampagne.

Desondanks wisten veel opvangcentra ook creatief om te springen met de moeilijke situatie en organiseerden ze allerhande fijne initiatieven, zoals de kunsttentoonstelling in Beveren, het wandelparcours in Lint of de opendeurdag met zomerbar in Sijsele. De centra zetten dus sterk in op het behouden van de link met de buurt en het leven de in de omgeving, onder andere ook door in elk opvangcentrum een eigen Facebookpagina op te starten.

Opening 'Club@thelake' op Domein Polderwind

Enkele jaren geleden opende Domein Polderwind de deuren, een uniek vakantiedomein van Rode Kruis-Vlaanderen in Zuienkerke, dat volledig uitgerust is om ook mensen met een beperking te kunnen ontvangen. In 2021 volgde de opening van het Club@thelake gebouw op het domein: een gezellige polyvalente zaal met een aanpalend overdekt terras in een prachtige, groene omgeving. De nieuwbouw omvat tevens een ruime loods, een administratieve ruimte en sanitair met douches. De zaal – met een eigen bar! – biedt ruimte voor zo'n 70 à 100 personen. Ook voor de aangepaste vakanties voor senioren of mensen met een ziekte of beperking, die Rode Kruis-Vlaanderen in Polderwind organiseert, is de nieuwe zaal een mooie extra troef.

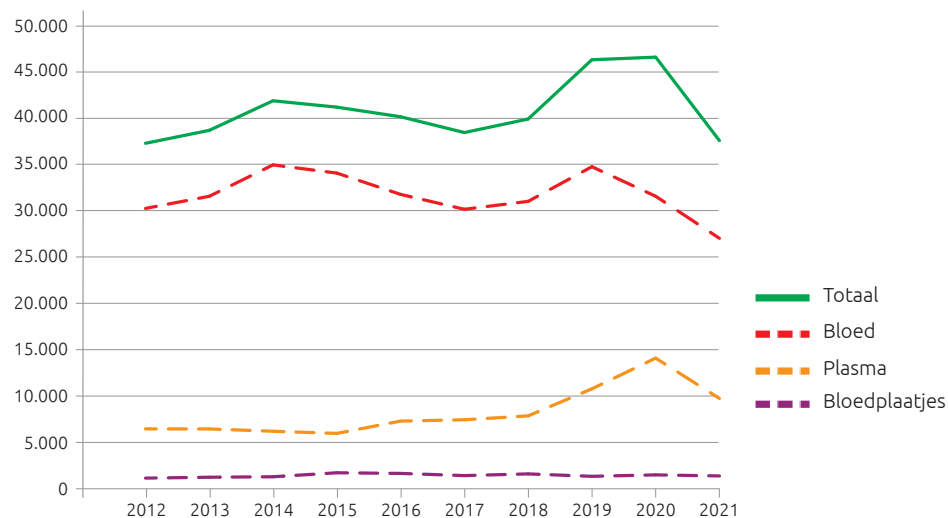

Bijna 37.000 nieuwe donoren

In 2021 zagen we 36.883 nieuwe donoren in onze 13 donorcentra of bij onze talrijke mobiele bloedcollectes. Dat waren dus personen die voor de eerste keer bloed, plasma of bloedplaatjes kwamen geven. Het gaat om 26.450 bloeddonoren, 9.353 plasmadonoren en 1.080 bloedplaatjesdonoren.

Het is uiteraard een goede zaak dat Rode Kruis-Vlaanderen elk jaar nieuwe donoren aantrekt, maar deze 36.883 was het laagste cijfer sinds 2012. Al kan dat te maken hebben met het feit dat 2019 en 2020 twee zeer succesvolle jaren waren op dat vlak, met respectievelijk 45.512 en 45.793 nieuwe donoren. De daling liet zich vooral voelen bij plasma: in 2021 waren dat er 30 procent minder dan het voorgaande jaar – 2020 was immers ook een uitzonderlijk sterk plasmajaar.

Wie ook graag zijn steentje wil bijdragen aan de bloedvoorraad om zo allerhande patiënten te helpen, kan een afspraak maken via het [donorportaal](#) of telefonisch via het gratis nummer 0800 777 00.

415.036 geslaagde donaties

De donorcentra en mobiele bloedcollectes van Rode Kruis-Vlaanderen hebben in 2021 maar liefst 415.036 geslaagde bloed-, plasma- en bloedplaatjesdonaties gerealiseerd. Daarmee komen we uit op een resultaat dat ongeveer gelijk is aan het aantal geslaagde donaties in 2020: toen waren het er 417.059.

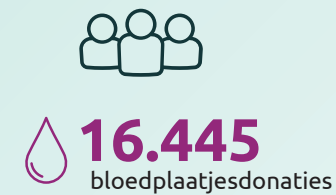
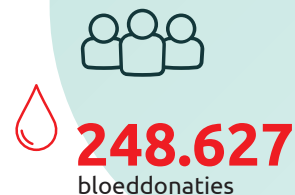
Het gaat enerzijds om **248.627 bloeddones**, waarmee er uiteindelijk 236.973 bloedzakken konden geleverd worden aan de ziekenhuizen in Vlaanderen en Brussel. Er wordt immers altijd een klein deel van die bloedzakken afgekeurd, om de veiligheid van het bloed te garanderen. Want hoe vaak iemand ook doneert, we testen de bloedproducten elke keer even grondig. Het aantal geslaagde bloeddones steeg met 2,1 procent ten opzichte van het voorgaande jaar en de gemiddelde bloeddonor was 41 jaar oud.

Anderzijds telden we **149.964 plasmadones**, een daling van 3,7 procent ten opzichte van 2020. Die daling valt te verklaren door het feit dat 2020 een uitzonderlijk sterk jaar was op vlak van plasmadones, met een stijging van 23 procent ten opzichte van 2019. Op de lange termijn bekeken, stijgt het aantal plasmadones wel degelijk. Rode Kruis-Vlaanderen leverde 26.079 dosissen plasma aan de ziekenhuizen en zo'n 158.399 liter plasma aan CSL Behring, die het bewerkt voor gebruik in verschillende medicijnen. Want vooral door die tweede toepassing stijgt de vraag naar plasma elk jaar. De medicijnen waar plasma voor nodig is, worden namelijk aan steeds meer mensen toegediend. Bovendien is de opschaling van het aantal plasmadones ook nodig om Europa minder afhankelijk te maken van import van plasma uit de Verenigde Staten. De plasmadonoren waren met een gemiddelde leeftijd van 39 jaar iets jonger dan de gemiddelde bloeddonor.

Ten slotte waren er in 2021 ook **16.445 bloedplaatjesdonaties**, een daling van 8 procent tegenover het jaar daarvoor. Maar die daling werd ruimschoots gecompenseerd door de stijging in bloeddones, waar namelijk ook een deel bloedplaatjes uit geproduceerd worden. We produceerden in totaal 39.630 dosissen bloedplaatjesconcentraat voor de ziekenhuizen. De gemiddelde donor in deze groep was met 43 jaar iets ouder dan de bloed- en plasmadonoren.

Al deze donaties hebben we te danken aan maar liefst 173.071 verschillende donoren. Dus aan elk van jullie: een welgemeende dankjewel! Jullie maken écht het verschil.

DONATIES 2021

Bloedserieus: 9.235 student-donoren

Twee keer per jaar slaan Rode Kruis-Vlaanderen en zes studentensteden de handen in elkaar voor de organisatie van Bloedserieus: een massale bloedinzameling door én voor studenten. Zo zoeken we letterlijk en figuurlijk naar nieuw bloed bij studenten, die potentieel nog een lange carrière als donor voor de boeg kunnen hebben. Want voor een aantal studenten is het al een goede gewoonte, maar voor velen is een donatie tijdens Bloedserieus de eerste keer.

De studenten konden dus ook in 2021 terecht in Leuven, Antwerpen, Gent, Brussel, Diepenbeek en Kortrijk – één keer in het voorjaar en één keer in het najaar. In totaal konden we zo rekenen op maar liefst 9.235 student-donoren, een stijging van 24 procent ten opzichte van 2020. Die grote stijging valt uiteraard vooral te verklaren door corona: in 2020 hadden de Bloedserieus-campagnes een moeilijk jaar door de pandemie.

Bloed geven *with a view*: 611 donaties op 8 erfgoedlocaties

In samenwerking met Herita, de netwerkvereniging voor onroerend erfgoed, organiseerde Rode Kruis-Vlaanderen in de zomer van 2021 een opvallend initiatief: bloedinzamelingen op unieke locaties. Er werden maar liefst 8 prachtige erfgoedlocaties uitgekozen over heel Vlaanderen, namelijk de Verbeke Foundation in Stekene, de Kunsthal in Gent, Alden Biesen in Bilzen, Eperon d'Or in Izegem, C-Mine in Genk, de Grote Post in Oostende en zowel het Havenhuis als De Roma in Antwerpen. Wie dus graag eens bloed wilde geven op een bijzondere locatie, had verschillende opties doorheen de zomer.

Het initiatief werd in gang getrapt door Matthias Diependaele (Vlaams minister van Onroerend Erfgoed), Mathias De Clercq (burgemeester van Gent) en Matthias Francken (algemeen directeur Herita), die samen op 12 juli bloed kwamen geven in de Kunsthal in Gent. Voor Herita was deze samenwerking een manier om in één klap ook te bewijzen dat erfgoedlocaties geen stoffige plekken zijn, maar levende plaatsen die een belangrijke rol vervullen in onze samenleving.

De actie bleek een groot succes: meer dan 90 procent van de beschikbare plaatsen werden ingevuld, goed voor 611 bloeddonaties *with a view*.

Resultaten studie 'convalescent plasma' als behandeling tegen COVID-19

De nationale DAWn-plasmastudie (Donated Antibodies Working against COVID-19) is een wetenschappelijke studie die in mei 2020 onder leiding van UZ Leuven van start ging. Daarbij werd onderzocht of zogeheten 'convalescent plasma' kan voorkomen dat gehospitaliseerde patiënten beademing moeten krijgen, of dat hun kans op overlijden kan verminderen. Convalescent plasma is het bloedplasma van een donor die recent een infectie met of een vaccinatie tegen een welbepaald virus heeft gehad – in deze uiteraard SARS-CoV2, het virus dat COVID-19 veroorzaakt.

Er namen bijna 500 gehospitaliseerde COVID-19-patiënten deel aan de studie, waarvan twee derde de behandeling met convalescent plasma kreeg. De overige patiënten dienden als controlegroep en kregen geen plasma toegediend. Rode Kruis-Vlaanderen en Croix-Rouge de Belgique - Communauté francophone stonden hierbij in voor de inzameling van het convalescente plasma, samen goed voor 1.458 dosissen in 2020 en 704 dosissen in 2021. Daarmee was dit de eerste internationale studie die zo'n grote hoeveelheid plasma met zoveel antistoffen gebruikt heeft. In het verleden had convalescent plasma alvast een veelbelovend effect gehad bij een aantal andere infecties, dus ook voor SARS-CoV2 was het een logische piste.

In september 2021 publiceerde UZ Leuven de eerste resultaten van de studie. Er bleek in ieder geval al dat convalescent plasma toedienen een veilige behandeling is, want de studie zag geen zware nevenwerkingen bij de patiënten. Het verhoopte positieve effect van de behandeling werd voorlopig echter niet gevonden. Patiënten behandeld met convalescent plasma hadden dus evenveel nood aan mechanische beademing als de controlegroep en er was ook een gelijkaardig aantal overlijdens. Maar: in België wordt ook nog een tweede grote klinische studie uitgevoerd, onder leiding van het universitair centrum van Luik. Die studie focust op COVID-19 patiënten die op intensieve zorgen liggen. De resultaten worden in 2022 verwacht.

Vernieuwd donorcentrum in Edegem

Er staat al sinds 1980 een donorcentrum van Rode Kruis-Vlaanderen op de campus van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen in Edegem. Het centrum was dus wel aan vernieuwing toe. Daarom verhuisden onze collega's in september 2021 naar een nieuwe, modernere locatie. Gelukkig moesten ze niet ver gaan: het donorcentrum bleef gewoon op de campus, maar kwam in een ander gebouw terecht.

De nieuwe plek heeft veel natuurlijke lichtinval en is helemaal in de huisstijl van Rode Kruis-Vlaanderen ingericht. Alle ligbedden zijn er in één rechthoekige ruimte opgesteld, rondom de centrale werktafels: efficiënter voor de medewerkers én gezelliger voor de donoren.

Vanaf 7 september konden inwoners van de regio rond Antwerpen voor hun bloed-, plasma- of bloedplaatjesdonatie in het gloednieuwe donorcentrum terecht.

Plasma: voorlopig nog geen overeenkomst voor 'subcutane' medicatie

De vraag naar plasmaproducten stijgt wereldwijd al enkele jaren. Het is enerzijds een gevolg van de evolutie van de technieken in de gezondheidszorg en anderzijds van het feit dat we wereldwijd ook steeds meer mensen bereiken met deze gezondheidszorg. De hele wereld is daarbij sterk afhankelijk van plasma uit de Verenigde Staten: zo'n 70 procent van al het plasma op de wereld, komt van betaalde donoren uit de Verenigde Staten. Dat geldt ook voor Europa, met als gevolg dat we ook hier weinig vat hebben op de prijs die we voor plasma betalen.

België geldt in zekere zin als een uitzondering: we zijn op vlak van plasma heel wat meer zelfvoorzienend dan andere Europese landen. Rode Kruis-Vlaanderen is de laatste jaren namelijk blijven investeren in plasmadonaties. Via bewustmakingscampagnes worden bestaande en nieuwe donoren geïnformeerd over het belang van plasma geven en er wordt geïnvesteerd in nieuwe toestellen voor plasmadonaties. Bovendien zijn er de laatste jaren ook nieuwe donorcentra geopend: plasmadonaties kunnen namelijk enkel in vaste donorcentra, niet tijdens mobiele bloedinzamelingen. We streven er dus naar om elk jaar meer plasma in te zamelen, omdat ook in ons land het verbruik blijft stijgen.

Plasma wordt voornamelijk gebruikt voor de productie van medicijnen, onder andere voor patiënten met immuunstoornissen of stollingsziekten. Bij deze medicijnen onderscheiden we twee types. Het eerste type is de 'intraveneuze' medicatie, die toegediend wordt via de aderen – dat gebeurt meestal in de ziekenhuizen. Het tweede type is de 'subcutane' medicatie, die net onder de huid toegediend wordt, iets dat de patiënt thuis zelf kan doen.

Voor de bereiding van het eerste type medicatie, de intraveneuze, heeft de federale overheid een contract afgesloten met een farmaceutische partner. Op die manier zijn er prijsafspraken gemaakt én wordt de partner verplicht om er ook uitsluitend de Belgische markt mee te bevoorraden. De overheid heeft daarbij aan Rode Kruis-Vlaanderen gevraagd om ervoor te zorgen dat we minstens 50 procent van de behoeften kunnen invullen. En dat lukt: we doen het zelfs heel wat beter, met 68 procent.

Maar: voor het tweede type medicatie, de subcutane, heeft de overheid voorlopig nog geen overeenkomst met een farmaceutische partner. Met andere woorden: ons land is hiervoor nog 100 procent afhankelijk van het buitenland. Dergelijke overeenkomsten met

de federale overheid moeten elke vier jaar hernieuwd worden en in 2021 werd daarom de aanbesteding opnieuw uitgeschreven en toegekend voor de periode 2022-2026. Rode Kruis-Vlaanderen heeft bij de overheid gepleit om in deze nieuwe aanbesteding ook de subcutane medicatie op te nemen, maar dat zonder resultaat.

We roepen de overheid daarom opnieuw op om ook voor de subcutane medicatie het plasma van Belgische donoren te gebruiken, zodat die producten dan ook op de Belgische markt zullen afgezet worden. Op die manier zouden de patiënten niet meer helemaal afhankelijk zijn van producten uit het buitenland en kan de overheid bijgevolg voorkomen dat de prijzen te veel stijgen.

Het verhaal van Luk: “De dag van mijn stamceltransplantatie was voor mij een nieuwe geboortedatum”

Luk Nowak is een trotse vader, Schellenaar en hoofdinspecteur bij de Geïntegreerde Politie. En sinds enkele jaren ook overwinnaar van leukemie, dankzij drie chemokuren en een stamceltransplantatie. Zijn verhaal spreekt boekdelen en maakt meteen ook duidelijk waarom stamceldonoren zo belangrijk zijn: ze redden levens.

Luk werkte al meer dan 25 jaar voor de Geïntegreerde Politie toen zijn chef hem eind mei 2018 vroeg om toch eens bij de dokter langs te gaan. “Ik voelde me al een paar weken niet echt goed en was héél snel moe. Ik had ook al weken hoofdpijn en slikte dus pijnstillers alsof het snoepjes waren”, vertelt Luk. Na een bloedonderzoek volgde al snel slecht nieuws: zijn bloedwaarden waren zeer alarmerend. Hij moet zo snel mogelijk naar spoed en belandt uiteindelijk in het UZA, op de afdeling Hematologie. Daar krijgt hij de diagnose: acute myeloïde leukemie.

De behandeling wordt meteen opgestart: twee chemokuren. Tegelijk keken de dokters in het UZA al verder vooruit en begonnen ze al met de zoektocht naar geschikte stamceldonoren, want het is geen vanzelfsprekende zaak om een goede ‘match’ te vinden. “De eerste chemokuur viel al bij al mee, maar de tweede kuur was veel heftiger. Dagenlang had ik hoge koorts, ik rilde uit mijn bed. Mijn eetlust verdween volledig, ik proefde en rook enkel nog nat karton. Toen kreeg ik het voor het eerst ook psychologisch echt moeilijk, ik dacht aan mijn gezin, vrienden en collega’s”, aldus Luk. Op het einde van de tweede chemokuur is hij helemaal op: 17 kilogram vermagerd en erg verzwakt. Luk krijgt 52 zakjes bloed en plasma om aan te sterken.

De testen na de chemo zijn voorzichtig positief, maar binnen het UZA beslissen ze hem toch een stamceltransplantatie voor te stellen. Geen gemakkelijke beslissing, vond Luk: “Ik was een twijfelgeval, maar bij twijfel wordt het wel besproken. Het was een zwaar gesprek, de pro’s en contra’s deden me duizelen. Samen met mijn vrouw beslisten we om ervoor te gaan. Er waren twee mogelijke stamceldonoren gevonden. Een vrouw uit de UK en een man uit Duitsland.”

Voorafgaand aan die stamceltransplantatie volgde er nog een laatste, enorm zware chemokuur, om het lichaam van Luk klaar te maken voor de

donorstamcellen. De donor uit Duitsland bleek een match van 9/10 te zijn, de lichaamsbouw en bloedgroep kwamen overeen. De dokters zijn ervan overtuigd deze transplantatie goede kansen heeft.

“Op 26 oktober was het dan zo ver, die dag werd voor mij een nieuwe geboortedatum. Ik kreeg de stamcellen van mijn donor toegediend. Ik zou die man ongelooflijk graag bedanken. Want hij deed de moeite om voor een wildvreemde een behandeling te ondergaan. We hebben hem via het ziekenhuis een bedankingskaartje gestuurd, meer contact is niet mogelijk”, vertelt een dankbare Luk.

De behandeling is een zwaar proces, maar doet zijn werk. En Luk wordt zo stap voor stap weer de oude. Meer nog: hij is intussen zelfs al terug fulltime aan de slag bij de Geïntegreerde Politie.

Het volledige verhaal van Luk [vind je hier](#).

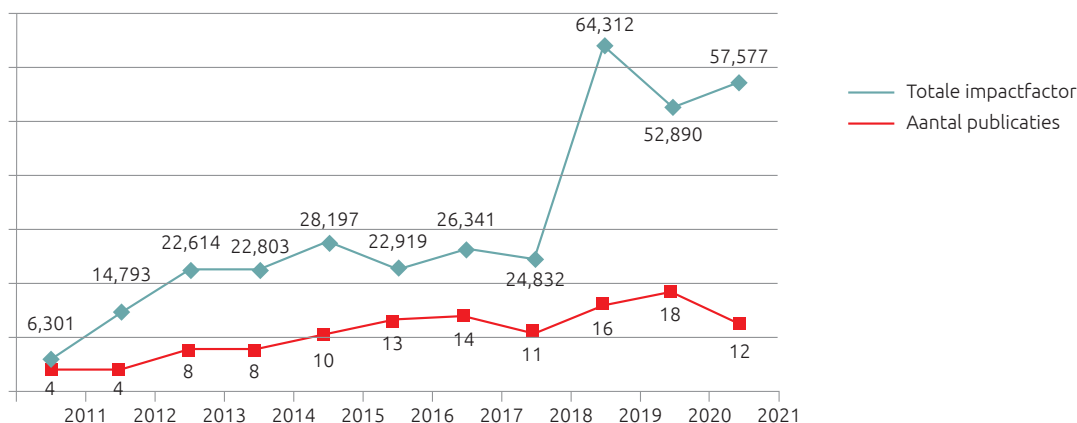

Rode Kruis-Vlaanderen en wetenschappelijk onderzoek: 12 nieuwe publicaties

Zoveel mogelijk *evidence-based* te werk gaan is één van de absolute topprioriteiten van Rode Kruis-Vlaanderen. Als humanitaire organisatie willen we uiteraard mensen helpen, maar we willen ook zeker zijn dat die hulp effectief zoveel mogelijk impact heeft. En dat doen we door onze activiteiten te baseren op wetenschappelijk onderzoek.

Onze wetenschappelijke bevindingen verspreiden we enerzijds via nieuwsberichten en blogs, anderzijds publiceren we ook in wetenschappelijke tijdschriften. Zo gebruiken we die kennis niet alleen voor onze eigen werking, maar stellen we onze bevindingen ook ter beschikking van andere organisaties.

In 2021 publiceerden verschillende teams van Rode Kruis-Vlaanderen samen 12 wetenschappelijke studies, die verschenen in verscheidene wetenschappelijke tijdschriften. Daarmee haalden we overigens een zeer goede 'impactfactor' score, een cijfer dat per tijdschrift aangeeft hoe vaak diens artikels geciteerd worden. Met andere woorden: hoeveel impact het tijdschrift heeft. De 12 publicaties van 2021 waren samen goed voor een totale impactfactor van 57, de tweede beste score van de voorbije 10 jaar.

Wetenschappelijk advies van CEBaP aan de WHO: hoe best inzetten op preventie van verdrinking?

Voor de ontwikkeling van een nieuwe richtlijn rond de preventie van verdrinking werd CEBaP – de wetenschappelijke onderzoekscel van Rode Kruis-Vlaanderen – gevraagd door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) om twee systematische reviews te ontwikkelen. Dat zijn literatuurstudies die op een systematische manier relevante onderzoeken verzamelen, om ze daarna kritisch te beoordelen en samen te vatten.

De vraag kwam binnen via [Cochrane First Aid](#), de eerstehulp-tak van de Cochrane organisatie: een internationaal netwerk van experts dat alle onderzoeksresultaten binnen de gezondheidszorg ter beschikking stelt in de vorm van zo'n systematische reviews. Cochrane First Aid werd in 2019 opgericht door CEBaP en heeft als voornaamste doel om de reviews die met eerste hulp en preventie te maken hebben, te vertalen en te verspreiden naar een breed publiek. Maar CEBaP en Cochrane First Aid ontwikkelen ook zelf systematische reviews.

De eerste review die ontwikkeld werd voor de WHO, onderzocht het nut van zwemlessen en waterveiligheidsstraining bij kinderen (0 tot 17 jaar) voor de preventie van verdrinking, alsook het effect op de kennis, de vaardigheden en het gedrag rond waterveiligheid. De tweede review bekeek het nut van crèches in ontwikkelingslanden – gericht op kinderen tussen 0 en 6 jaar – in het kader van verdrinking in open water, specifiek in landen waar dit frequent voorkomt, zoals Bangladesh of Zuid-Afrika.

Beide reviews werden aan de WHO aangeleverd en werden vervolgens door een [expertenpanel](#) gebruikt als basis voor de [nieuwe richtlijn](#). In die richtlijn wordt het geven van zwemlessen en waterveiligheidslessen wereldwijd sterk aanbevolen, net als het implementeren van kinderopvangprogramma's in ontwikkelingslanden met een hoge verdrinkingsgraad.

Evidence-based eerste hulp bij psychische problemen (EHBP) voor kinderen en jongeren

Enkele jaren geleden ontwikkelde Rode Kruis-Vlaanderen, in samenwerking met Zorgnet Icuuro, al een *evidence-based* richtlijn voor eerste hulp bij psychische problemen (EHBP) voor volwassenen, die specifiek aangepast werd aan de Vlaamse context. Deze was gebaseerd op een uitgebreide literatuurstudie door CEBaP en de relevante beschikbare wetenschappelijke evidentie werd binnen de Humanitaire Diensten vertaald naar praktische aanbevelingen.

Die aanbevelingen zijn intussen geïntegreerd in het handboek '[Luister](#)', de opleiding 'Eerste hulp bij psychische problemen' (EHBP) en de gratis mobiele app '[Houvast](#)', met *evidence-based* aanbevelingen in een korte, duidelijke en toegankelijke vorm. Bepaalde delen van de richtlijn zijn bovendien zelfs gebruikt voor de [internationale eerste hulprichtlijnen](#) van de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging (IFRC), die begin 2021 werden gepubliceerd.

In navolging daarvan startte in 2021, op vraag van het Agentschap Zorg en Gezondheid, ook de ontwikkeling van een richtlijn voor EHBP die zich specifiek op kinderen en jongeren richt. Om de vertaling naar deze doelgroep te maken, deed Rode Kruis-Vlaanderen in eerste instantie beroep op de Dienst Eerste Hulp. Zij consulteerden een brede groep stakeholders en hebben daarbij – uiteraard – ook kinderen en jongeren bevroegd. Op basis van die input schakelden we vervolgens het hele CEBaP team in om de best beschikbare wetenschappelijke studies te vinden over het onderwerp. Dat ging onder andere over studies die bijvoorbeeld het effect van verschillende communicatiestijlen op de psychische gezondheid bij kinderen en jongeren onderzochten.

Op basis van de gevonden studies werd dan een voorlopige richtlijn opgesteld, die in de loop van 2022 met een uitgebreid expertenpanel verder wordt verfijnd. Dit om uiteindelijk het nodige didactische materiaal en een pakket 'EHBP voor kinderen en jongeren' te kunnen ontwikkelen.

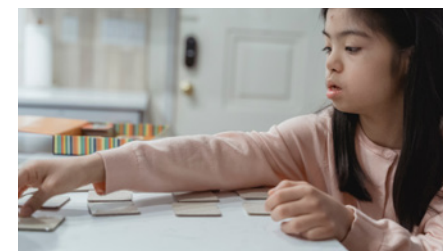

'Vraag van de vrijwilliger': vrijwilligers kennis laten maken met *evidence-based practice*

CEBaP gaat dagdagelijks op zoek naar wetenschappelijke info over de verschillende vormen van hulpverlening die Rode Kruis-Vlaanderen aanbiedt. Maar over de activiteiten die onze vrijwilligers met hart en ziel uitvoeren, is wereldwijd maar weinig onafhankelijk en kwaliteitsvol onderzoek beschikbaar. Precies daarom zet onze organisatie zélf sterk in op onderzoek en innovatie.

Met het project 'Vraag van de vrijwilliger' wilden we erachter komen wat onze vrijwilligers altijd al wilden weten, om zo nog beter te kunnen 'helpen helpen'. We lanceerden dus een oproep om een onderzoeksvraag in te dienen, met de bedoeling om deze vraag dan te beantwoorden met een *evidence review*: een systematisch overzicht van de best beschikbare wetenschappelijke studies over het onderwerp in kwestie. Zo konden we de vrijwilligers meteen ook laten kennismaken met de principes van *evidence-based practice*.

De uiteindelijke 'uitverkoren' vraag was er één die ingediend werd door Jeugd Rode Kruis Oostende. Die ging over de effectiviteit van eestehulpopleidingen op maat van kinderen en jongeren met een mentale beperking. De *evidence review* werd verder uitgewerkt in 2021 en het hele onderzoeksproces werd toegelicht op de vrijwilligerswebsite. Meer weten? Bekijk dan zeker [deze video](#).

Fondsenwerving lokale afdelingen: een moeilijk jaar

Met de figuren van Studio 100 op de jaarlijkse sticker, stonden al onze vrijwilligers klaar om in 2021 opnieuw een echte stickeractie te organiseren, zeker omdat het de 60e verjaardag van de sticker was. Het was door corona uiteraard nog steeds een light versie – zonder verkoop aan de kruispunten – maar dat was alvast een stap vooruit ten opzichte van 2020, toen de allereerste covidgolf roet in het eten gooide en de vrijwilligers helemaal niet de straat op mochten.

De stickeractie, feestelijk in gang getrapt door Meneer de Burgemeester van Samson & Gert, bracht zo'n 1.850.000 euro op. Dat is iets meer dan de helft van een 'normaal' jaar, want gemiddeld bracht de actie de jaren daarvoor ongeveer 3.300.000 euro op. In 2020 viel het resultaat zelfs terug naar 840.000 euro, maar toen was er de facto geen stickeractie: de stickers werden 'gratis' verspreid via postbussen, met een begeleidende brief waarin de lokale afdeling vroeg om online een vrije bijdrage te doen.

We zien dat het terugvallen van deze inkomsten wel voor een deel wordt gecompenseerd door de Lokale Steunactie, de andere grote fondsenwerving ten voordele van de lokale werking van de vrijwilligers van Rode Kruis-Vlaanderen. Die bracht in 2020 en 2021 respectievelijk 1.950.000 en 1.500.000 euro op, wat een stuk meer is dan in het laatste pre-corona jaar (1.150.000 euro). Al is die compensatie lang niet groot genoeg om hun totale inkomsten op het normale niveau te houden.

Zowel de opbrengsten van de stickeractie als de inkomsten van de Lokale Steunactie gaan dus integraal naar de 228 lokale afdelingen. Zo kunnen zij ook blijven investeren in hun werking. Denk bijvoorbeeld aan ambulances, interventiekledij, materiaal voor eerstehulpopleidingen, materiaal voor eerstehulpdiensten, enzovoort.

Met andere woorden: 2021 was, net als het jaar daarvoor, op financieel vlak een moeilijk jaar voor deze lokale afdelingen. Daarom verdienen ze een extra welgemeende "dankjewel!" om ook in deze moeilijke tijden het beste van zichzelf te blijven geven.

Rode Kruis-Vlaanderen telt 1.404 medewerkers

Rode Kruis-Vlaanderen staat bekend om zijn uitgebreide vrijwilligerswerking: zo'n 13.000 enthousiaste vrijwilligers zetten zich onbezoldigd in voor veel onze activiteiten. Maar om een organisatie van deze omvang mee in goede banen te leiden, heb je uiteraard ook gemotiveerd vast personeel nodig. Denk bijvoorbeeld aan boekhouders, communicatiemedewerkers, IT-specialisten, psychologen, administratief personeel, wetenschappelijke medewerkers, ... Sommige diensten bestaan zelfs bijna uitsluitend uit betaalde medewerkers, zoals de verschillende opvangcentra die Rode Kruis-Vlaanderen in opdracht van Fedasil uitbaat, de Dienst Voor het Bloed of de dienst Internationale Samenwerking. Dat zijn immers bijna allemaal fulltime jobs, die bovendien vaak een specifieke professionele expertise vereisen.

Op het einde van 2021 telde Rode Kruis-Vlaanderen 1.404 betaalde medewerkers, ongeveer evenveel als in 2020 – toen waren het er 1.422. Een heel lichte daling dus, maar toch is de behoefte aan werkrachten licht gestegen. En dat de *war on talent* anno 2021 voor zowat alle werkgevers een uitdaging vormt, hoeven we je niet te vertellen.

Precies daarom innoveert Rode Kruis-Vlaanderen ook op vlak van HR. Zo werd in 2021 onder andere de *onboarding* verder ontwikkeld: het traject dat een nieuwe werknemer aflegt vanaf zijn initiële sollicitatie tot de eerste maanden na zijn opstart, werd in 2021 volledig uitgetekend op maat van de verschillende functies. Daarnaast is er extra ingezet op interne mobiliteit, waardoor er nooit eerder zoveel Rode Kruis-Vlaanderen medewerkers een andere job binnen onze eigen organisatie hebben gevonden. En ten slotte werd ook het thuiswerkbeleid nog verder versoepeld.

Heb jij ook interesse in een carrière bij Rode Kruis-Vlaanderen?
Check dan rodekruis.be/jobs. Want nieuw talent is altijd welkom!

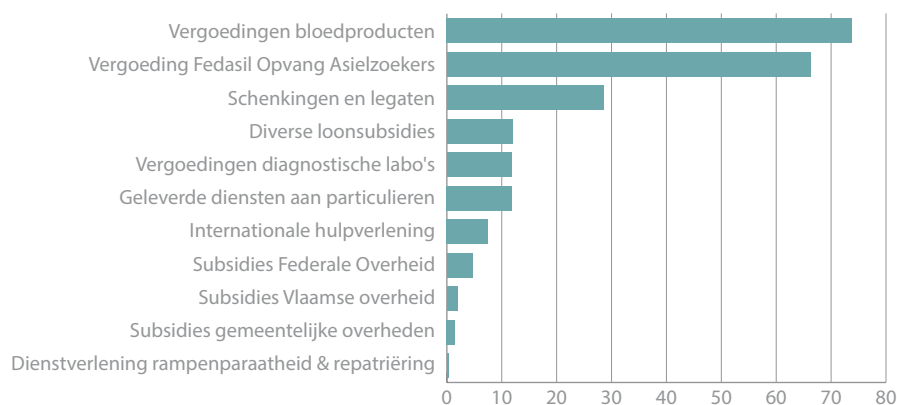

Financieel overzicht Rode Kruis-Vlaanderen 2021

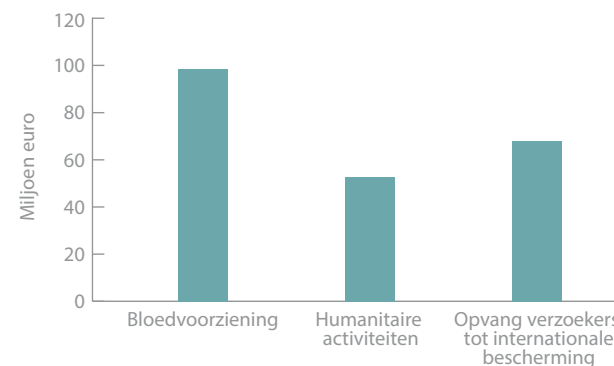
Inkomsten

In 2021 heeft Rode Kruis-Vlaanderen 220 miljoen euro aan inkomsten ontvangen. Het gros van die inkomsten komt van twee kanten: enerzijds de vergoedingen die we krijgen voor de levering van bloedproducten aan de ziekenhuizen (33,6 procent) en anderzijds de vergoedingen van Fedasil voor de opvang van verzoekers tot internationale bescherming (30,2 procent). Ook de inkomsten uit schenkingen en legaten vormt nog een substantieel deel van het geheel (13 procent). Met andere woorden: er komt maar een beperkt deel van onze inkomsten uit subsidies van de verschillende overheden.

Kosten

Voor een deel van de activiteiten van Rode Kruis-Vlaanderen kunnen we rekenen op de onbezoldigde inzet van vrijwilligers, waar we uiteraard zeer dankbaar voor zijn. Daarnaast is er ook nood aan gebouwen, voertuigen, materiaal, opleidingen en ondersteuning allerhande om onze werking mogelijk te maken. Hieronder vind je een overzicht van de operationele kosten, opgedeeld in de drie grote werkdomeinen: bloedvoorziening, humanitaire activiteiten en opvang verzoekers tot internationale bescherming.

Nalaten en schenken aan Rode Kruis-Vlaanderen sinds juli 2021 belastingvrij

In 2019 al kondigde de Vlaamse regering aan dat zij het systeem van de zogeheten 'duolegaten' fiscaal zouden hervormen. Het duolegaat was een manier om in je testament een fiscaal voordeel te krijgen bij een schenking aan een familielid of kennis, als je daarbij ook een deel van het bedrag aan een goed doel schonk. Het goede doel in kwestie nam dan de erfbelasting voor zijn rekening, waardoor het een win-win situatie werd: je kon netto meer nalaten aan het familielid of de kennis én je werd gemotiveerd om daarbij een goed doel op te nemen in je testament.

Omdat deze duolegaten door de fiscale hervorming geschrapt werden op 1 juli 2021, riskeerden veel goede doelen – zoals ook Rode Kruis-Vlaanderen – een belangrijk onderdeel van hun fondsenwerving te verliezen. Precies daarom namen wij, in samenwerking met Kom Op Tegen Kanker, het initiatief om constructief met de Vlaamse regering aan tafel te gaan zitten. Dit om te bekijken hoe goede doelen alsnog een aantrekkelijke partij voor schenkingen zouden blijven.

Daarbij kwam het nultarief als oplossing uit de bus: sinds 1 juli 2021 moeten goede doelen geen erf- of schenkbelasting meer betalen. Wanneer iemand dus iets aan een goed doel nalaat via een testament, bedraagt de erfbelasting nu 0 procent, in plaats van de voormalige 8,5 procent. En ook op schenkingen bij leven moeten goede doelen geen schenkbelasting meer betalen (vroeger 5,5 procent). Dat decreet werd op 17 maart 2021 door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Verantwoordelijke uitgever

Philippe Vandekerckhove, Motstraat 40, 2800 Mechelen

Copyright

Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, hier onder meer inbegrepen fotokopie, microfilm, opname, druk, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van Rode Kruis-Vlaanderen.

www.rodekruis.be

A large, light teal decorative shape with rounded corners, positioned in the top right corner of the page.

Rode Kruis-Vlaanderen
Motstraat 40
2800 Mechelen
www.rodekruis.be